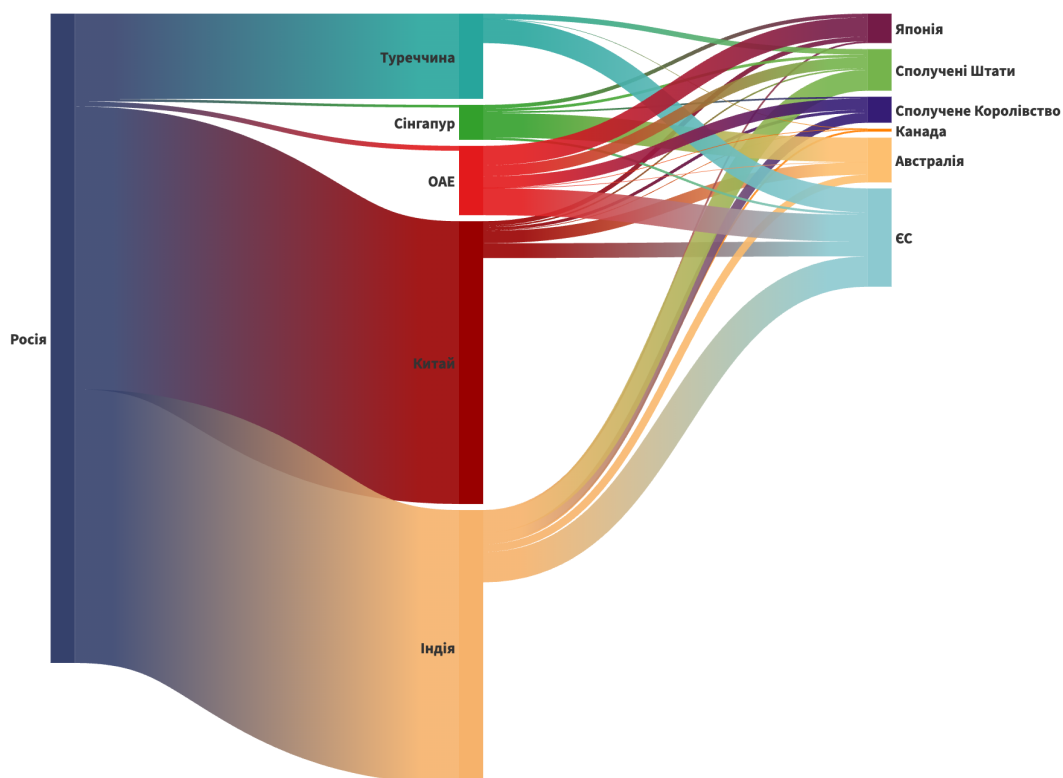

«Нафтовий ландромат»: як коаліція за обмеження ціни «відмиває» російську нафту через треті країни

Постачання російської сирової нафти в «країни-пральні» та їхній експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни

Через рік після вторгнення | Млн тонн

Джерело: Аналіз CREA на основі даних Kpler.

Ключові висновки

- ЄС, більшість країн G7 та Австралія заборонили чи обмежили імпорт російської сирової нафти та нафтопродуктів, що призвело до суттєвого падіння цін на нафту та доходів Росії від експорту. Однак ці країни-учасниці коаліції за обмеження ціни збільшили імпорт нафтопродуктів із країн, що стали найбільшими імпортерами російської сирової нафти. Ця суттєва лазівка може підірвати вплив санкцій на Росію.

- Через рік після вторгнення Росії в Україну країни коаліції за обмеження ціни збільшили імпорт нафтопродуктів із Китаю (на 3,6 млн тонн чи 94%), Індії (на 0,3 млн тонн чи 2%), Туреччини (на 1,8 млн тонн чи 43%), ОАЕ (на 2,6 млн тонн чи 23%) та Сінгапуру (на 1,8 млн тонн чи 33%). Через рік після вторгнення Росії імпорт нафтопродуктів із цих п'яти країн зріс на 10 млн тонн (+26%) або на 18,7 млрд євро (+80% у вартісному вираженні) порівняно з попереднім роком. Ми називаємо ці п'ять країн, які збільшили обсяги закупівель російської нафти та «відмивають» її, перетворюючи на продукцію, що постачається до країн, які наклали санкції на російську нафту, «країнами-пральнями» (або «країнами-ландроматами»).
- Серед учасників коаліції за обмеження ціни найбільшим імпортером нафтопродуктів із «країн-пралень» був ЄС, імпорт якого становив 17,7 млрд євро. Австралія за 12-місячний період після вторгнення Росії придбала продуктів на суму 8,0 млрд євро, за нею йдуть США (6,6 млрд євро), Сполучене Королівство (5,0 млрд євро) і Японія (4,8 млрд євро). Найвищу частку нафтопродуктів, імпортованих у країни коаліції за обмеження ціни на нафту, становили дизельне паливо (29%), авіаційне паливо (23%) та газойль (13%).
- Наприкінці 2022 року різко зріс щомісячний експорт нафтопродуктів Китаю до Європи та Австралії, значно перевищивши історичний рівень. Перед набуттям чинності санкцій на російську нафту Китай суттєво збільшив експорт нафтопродуктів, який у 4 кварталі 2022 року сягнув 2,9 млн тонн, що на 150% вище середньоквартального показника 2022 року.
- За рік після початку вторгнення морський імпорт російської сирової нафти до Китаю, Індії, Туреччини, Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) та Сінгапуру зріс на 140% у натуральному вираженні порівняно з 12-місячним періодом до вторгнення. За 12 місяців загальна вартість їхнього імпорту склала 74,8 млрд євро, а з моменту ембарго ЄС на сиру нафту до річниці початку війни ці п'ять «країн-пралень» забезпечили 70% російського експорту сирової нафти.
- Оскільки Росія, щоб мати можливість знаходити покупців, змушена пропонувати нафту за зниженими цінами, «країни-пральні» переробляють більші обсяги імпортованої російської сирової нафти, аби потім експортувати нафтопродукти до країн, що запровадили санкції (через рік після вторгнення до країн коаліції за обмеження ціни експортується додаткових 10 млн тонн або на 26% більше продуктів нафтопереробки порівняно з попереднім роком). Наразі це легальний спосіб експорту нафтопродуктів до країн, які запровадили санкції проти Росії,

оскільки походження продукції змінене — втім така ситуація забезпечує фінансування військового бюджету Путіна.

- Від початку російського вторгнення країни коаліції за обмеження ціни забезпечують лівову частку зростання експорту нафтопродуктів із «країн-пралень». Експорт нафтопродуктів «країн-пралень» до країн коаліції за обмеження ціни зріс на 80% у вартісному вираженні та на 26% — у натуральному (ці країни продають додаткові 10 млн тонн), але лише на 2% (або 2,9 млн тонн) до країн, що не входять до коаліції за обмеження ціни, за рік після вторгнення порівняно з попереднім роком.
- З моменту набуття чинності граничної ціни на сирю нафту (5 грудня 2022 р.) і до річниці вторгнення (24 лютого 2023 р.) Індія (3,8 млн тонн) була найбільшим експортером нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни, за нею йшов Китай (3,0 млн тонн) та ОАЕ (2,9 млн тонн).
- Індійський порт Сікка є найбільшим портом, що експортує нафтопродукти до країн коаліції за обмеження ціни, і найбільшим портом у світі, що здійснює імпорт морської сирової нафти з Росії. Порт також обслуговує нафтопереробний завод Джамнагар. З грудня 2022 року по лютий 2023 року з цієї локації до країн коаліції за обмеження ціни було експортовано нафтопродуктів на суму 2,7 млрд євро.
- Завдяки трубопроводному зв'язку з Росією нафтопереробний завод PetroChina Dalian у Китаї є найбільшим одержувачем російської сирової нафти у світі. Основним напрямком експорту нафтопродуктів з Даляня є Австралія.
- З грудня 2022 року до річниці вторгнення Росії в Україну 56% російської сирової нафти, що постачається до «країн-пралень», було транспортовано суднами, які належать країнам коаліції за обмеження ціни та/або застраховані в них. Ця частка забезпечує виробництво 74% нафтопродуктів, які з грудня 2022 року до річниці вторгнення експортувалися з «країн-пралень». Це свідчить про потужні важелі, які має коаліція, для зниження рівня граничної ціни, а також для вжиття заходів щодо заборони нафтопереробним заводам купувати російську нафту з метою її переробки та продажу отриманих нафтопродуктів країнам, які ввели санкції.

Зміст

Ключові висновки	0
Зміст	3
Вступ	3
П'ять «країн-пралень» збільшили імпорт російської сирої нафти, переробляючи її на продукти, що експортуються до країн, які ввели санкції	4
Імпорт із «країн-пралень» різко підскочив після ембарго ЄС на російську сиру нафту	8
Місячний експорт нафтопродуктів з Китаю до Європи та Австралії значно зріс наприкінці 2022 року та знизився до рівня попереднього року на початку 2023 року	10
Найбільші порти «країн-пралень», що імпортують російську сиру нафту та експортують нафтопродукти, розташовані в Китаї та Індії	11
Більшість вантажів «країн-пралень» перевозить європейська судноплавна галузь	14
Що можуть зробити союзники України: політичні рекомендації	16
Методологія	17
Про CREA	19

Вступ

ЄС заборонив морський імпорт сирої нафти з Росії, а також став частиною ширшої коаліції за обмеження ціни, що 5 грудня 2022 року встановила граничну ціну на російську сиру нафту на рівні 60 дол. США. 5 лютого 2023 року ЄС заборонив імпорт російських нафтопродуктів, а коаліція за обмеження ціни, починаючи з того ж дня, встановила на російські нафтопродукти дві граничні ціни. Ці граничні ціни становлять 100 дол. США для продуктів преміум-класу й 45 дол. США для інших продуктів.

Задля забезпечення та підвищення ефективності цих санкцій, у цьому брифінгу розглядаються треті країни, які імпортують російську сиру нафту та експортують її потім як нафтопродукти до країн або регіонів коаліції за обмеження ціни. Такі дії є способом обійти санкції, що дозволяє Росії отримувати доходи від сирої нафти, тоді як коаліція за обмеження ціни імпортує продукцію, вироблену з російської нафти.

П'ять «країн-пралень» збільшили імпорт російської сирової нафти, переробляючи її на продукти, що експортуються до країн, які ввели санкції

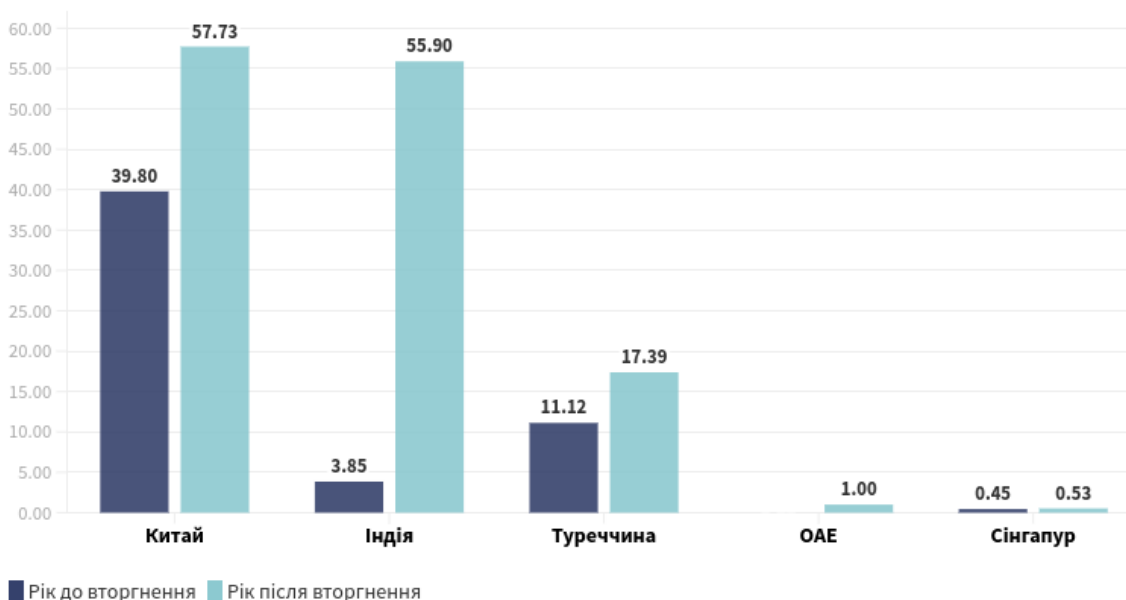
Від початку вторгнення попит на російську сирову нафту з боку Китаю, Індії, Туреччини, ОАЕ та Сінгапуру значно зріс. Минулого року Китай (57,7 млн тонн), Індія (55,9 млн тонн), Туреччина (17,4 млн тонн), Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ, 1,0 млн тонн) і Сінгапур (0,5 млн тонн) збільшили імпорт російської сирової нафти, за 12 місяців з моменту вторгнення Росії в Україну (24 лютого 2022 р.) імпортувавши нафти на 74,8 млрд євро. Порівняно з 12-місячним періодом до вторгнення обсяги імпорту російської сирової нафти цими країнами зросли на 140% (або на 48,2 млрд євро у вартісному вираженні). Китай, Індія, Туреччина, ОАЕ та Сінгапур збільшують імпорт російської сирової нафти, що пропонується цим охочим покупцям, які не запроваджують санкцій щодо російської сирової нафти, купуючи її за заниженою ціною.

Далі ці країни переробляють російську сирову нафту та експортують більше нафтопродуктів до країн, які запровадили санкції, збільшивши в такий спосіб експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни на 11 млн тонн або 18,9 млрд євро (на 81% у вартісному вираженні) за рік після вторгнення як порівняти з попереднім роком. Це легальний метод, за допомогою якого «країни-пралень» купують російську нафту та, приховуючи походження нафти, експортують нафтопродукти до країн, що запровадили санкції. Така ситуація забезпечує фінансування військового бюджету Путіна, оскільки російська сира нафта купується і далі потрапляє як нафтопродукти в країни, що ввели санкції.

З початку вторгнення імпорту російської сирої нафти «країнами-пральнями» зростає

За рік до і через рік після вторгнення

Млн тонн

Джерело: Аналіз CREA на основі Kpler.

Імпорт нафтопродуктів із Китаю (+3,6 млн тонн), Індії (+0,3 млн тонн), Туреччини (+1,8 млн тонн), ОАЕ (+2,6 млн тонн) і Сінгапуру (+1,8 млн тонн) країнами коаліції за обмеження ціни на нафту зріс із 39,5 млн тонн за рік до вторгнення Росії в Україну до 49,6 млн тонн через рік після вторгнення Росії. Тобто імпорту нафтопродуктів країнами коаліції за обмеження ціни із «країн-пральень» зріс на 26% (10 млн тонн) в натуральному вираженні або на 80% (18,7 млрд євро) у вартісному вираженні.

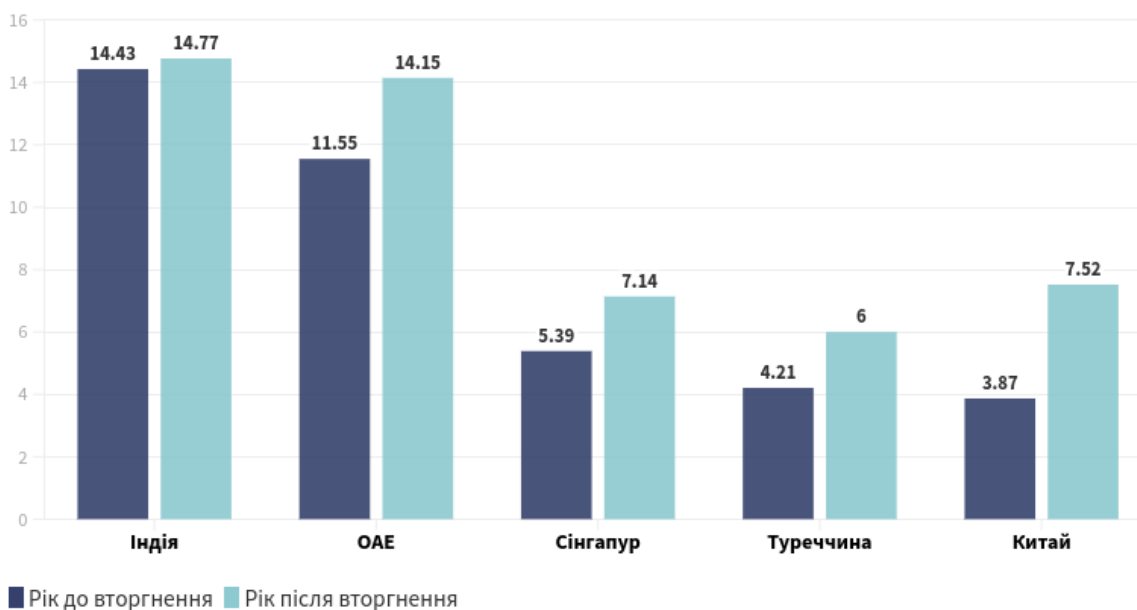
Неможливо перевірити, яка частка зростання обсягів нафтопродуктів, що експортуються «країнами-пральнями» до країн коаліції за обмеження ціни, припадає на перероблення сирої нафти російського походження. Втім через рік після вторгнення «країни-пральні» збільшили експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни на 26% у натуральному вираженні або на 80% у вартісному вираженні, водночас за той самий період збільшивши імпорту російської сирої нафти на 140% у натуральному вираженні або на 182% у вартісному вираженні. Тобто порівняно з попереднім роком «країни-пральні» збільшили імпорту російської сирої нафти після вторгнення, і ця сира нафта потім переробляється в цих країнах та експортується до країн, які ввели санкції, в обхід заходів, які мають на меті

перешкодити отриманню російським урядом доходів, які Путін використовує для фінансування війни.

Через рік після вторгнення експорт «країнами-пральнями» до країн коаліції за обмеження ціни зростає

Експорт нафтопродуктів за рік до та через рік після вторгнення

Млн тонн

Джерело: Аналіз CREA на основі Kpler.

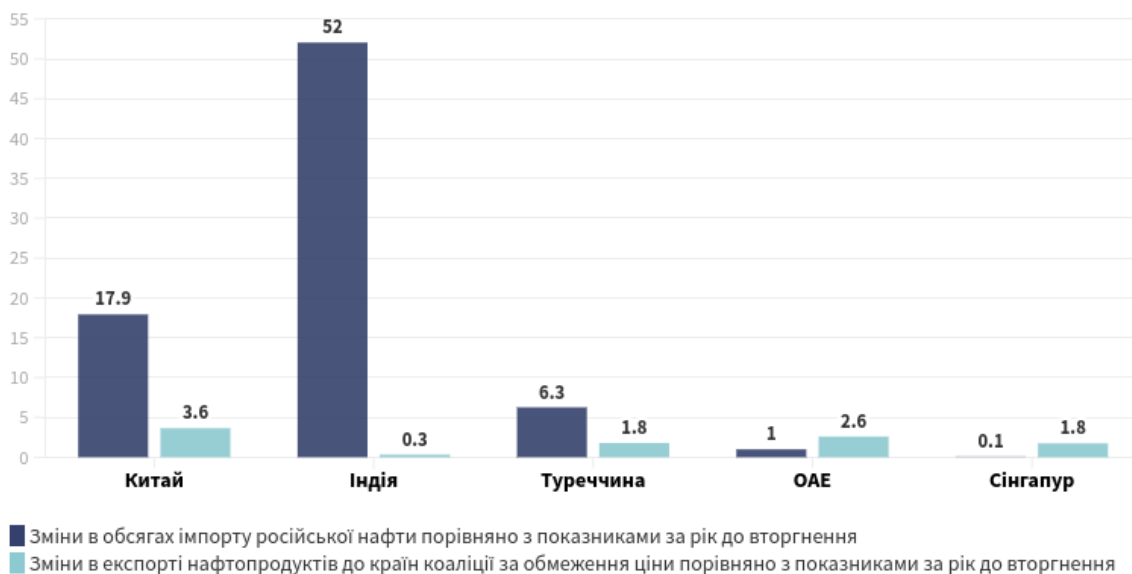
Як демонструє графік, представлений вище, за рік після вторгнення Росії всі п'ять «країн-пральень» експортували більші обсяги нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни порівняно з попереднім роком. За рік після вторгнення Росії Індія експортувала найбільші обсяги нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни, постачаючи 14,8 млн тонн, що більше, ніж у попередньому році, на 2,4% в натуральному вираженні, але на 48% у вартісному вираженні (через зростання цін на нафтопродукти, що забезпечує нафтопереробним заводам, які експортують продукти нафтопереробки, більші стимули / прибутки). Далі йдуть ОАЕ, Китай і Сінгапур, які через рік після вторгнення стали найбільшими експортерами нафтопродуктів, продавши країнам коаліції за обмеження ціни 14,2 млн тонн, 7,5 млн тонн і 7,1 млн тонн відповідно. Усі п'ять «країн-пральень» збільшили імпорт російської сирої нафти за той самий період (за рік після російського вторгнення порівняно з попереднім роком), за який зріс їхній експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни. Це свідчить про фінансування «країнами-пральнями» Кремля за

рахунок збільшення імпорту російської нафти порівняно з попереднім роком, що стало можливим завдяки імпорту нафтопродуктів коаліцією за обмеження ціни.

Імпорт російської нафти «країнами- пральнями» після вторгнення зростає, як і їхній експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни

Зміни в обсягах імпорту та експорту «країн-пралень» за рік до та через рік після вторгнення

Млн тонн

Джерело: Аналіз CREA на основі даних Kpler.

Цікаво, що від початку російського вторгнення лівова частка зростання експорту нафтопродуктів «країнами-пральнями» відбувалась за рахунок країн коаліції за обмеження ціни, а не інших країн, які не запроваджують санкцій проти Росії. Через рік після вторгнення «країни-пральні» збільшили обсяги імпорту російської нафти на 140% (або 48,2 млрд євро) порівняно з попереднім роком. Експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни на нафту зріс на 80% (+18,7 млрд євро) у вартісному вираженні або на 26% в натуральному (+10 млн тонн). До країн, що не входять до коаліції за обмеження ціни, за рік після вторгнення «країни-пральні» збільшили експорт нафтопродуктів на набагато менші 2% у натуральному вираженні (+3 млн тонн) порівняно з попереднім роком. Це свідчить про те, що зростання продажів нафтопродуктів із «країн-пралень» здебільшого зумовлене зростанням продажів до країн коаліції за обмеження ціни.

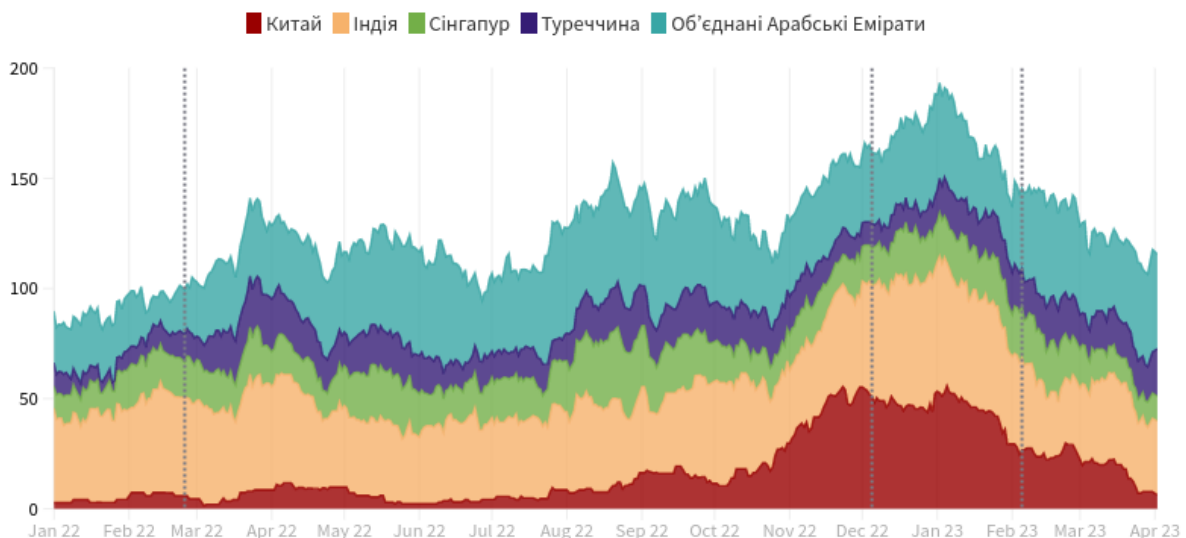
Імпорт із «країн-пралень» різко підскочив після ембарго ЄС на російську сиру нафту

З початку дії заборони на імпорт сирової нафти та політики обмеження ціни на сиру нафту (запроваджених 5 грудня 2022 року) і до річниці вторгнення Росії (24 лютого 2023 року) країни коаліції за обмеження ціни імпортували 12,9 млн тонн (9,5 млрд євро) нафтопродуктів із «країн-пралень». Місячний імпорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни із «країн-пралень» досяг піку в грудні-січні 2023 року, як показано на графіку нижче. Водночас, місячний обсяг імпорту нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни з «країн-пралень» знизився з грудня 2022 року (5,9 млн тонн) до січня (4,5 млн тонн) і далі в лютому 2023 року (3,6 млн тонн) до рівнів, які були перед вторгненням, як демонструє графік нижче.

Місячний експорт нафтопродуктів із «країн-пралень» до країн коаліції за обмеження ціни

За заявленою країною-експортером

Тис тонн на день | середнє за 30 днів

Джерело: Аналіз CREA на основі даних Kpler. • Пунктирні лінії позначають початок війни, а також запровадження ЄС ембарго на сиру нафту та нафтопродукти та більш значних граничних цін відповідно.

Обсяги нафтопродуктів, імпортованих країнами коаліції за обмеження ціни з «країн-пралень», залишались значно вищими порівняно з попереднім роком у грудні 2022 року (+106% проти грудня 2021 року) та січні 2023 року (+51% проти січня 2022 року) і наближались до рівня, що був до вторгнення, у лютому 2023 року (+28% проти лютого 2022 року). Під впливом туристичного попиту на Китайський Новий рік, що

призвів до зростання внутрішнього споживання транспортного палива, загальний експорт нафтопродуктів із Китаю впав на 50% у січні 2023 року порівняно з попереднім місяцем (грудень 2022 року), однак порівняно із січнем 2022 року в січні 2023 року експорт залишався значно вищим (+107% або +1,8 млн тонн). Зростання чи зниження майбутнього попиту країн коаліції за обмеження ціни на нафтопродукти із «країн-пралень» після заборони на нафтопродукти (що набула чинності 5 лютого), залежатиме від багатьох факторів, зокрема від внутрішнього попиту «країн-пралень», виходу Китаю з локдаунів, запасів нафтопродуктів у країнах коаліції за обмеження ціни та знижок, які «країни-пральні» отримують на російську нафту.

Експорт нафтопродуктів із «країн-пралень» до країн коаліції за обмеження ціни з моменту початку дії заборони на імпорт сирої нафти та політики обмеження ціни (5 грудня 2022 р.) до річниці вторгнення в Україну (24 лютого 2023 р.), млн тонн

Індія	3.7
Китай	3.0
Об'єднані Арабські Емірати	2.9
Сінгапур	1.7
Туреччина	1.4

Як видно з таблиці вище, Індія (3,7 млн тонн) була найбільшим експортером нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни з моменту запровадження граничної ціни на сиру нафту (5 грудня 2022 року) до річниці вторгнення (24 лютого 2023 року), за нею йдуть Китай (3,0 млн. тонн) і ОАЕ (2,9 млн. тонн). Місячний експорт нафтопродуктів із «країн-пралень» до країн коаліції за обмеження ціни знизився з 5,9 млн тонн у грудні до 3,6 млн тонн у лютому 2023 року.

Найбільші імпортери нафтопродуктів серед учасників коаліції за обмеження ціни, що здійснюють закупівлі у «країнах-пральнях» через рік після вторгнення Росії, млн тонн

ЄС	20.1
Австралія	9.1
Сполучені Штати	8.5
Японія	6.0
Сполучене Королівство	5.3
Нідерланди	5.1

Франція	3.5
Іспанія	2.6
Бельгія	2.2
Італія	1.9
Румунія	0.9
Інші	4.4
Разом	49.6

За рік після вторгнення Росії в Україну ЄС імпортував 20,1 млн тонн нафтопродуктів із «країн-пралень», будучи найбільшим регіоном-імпортером коаліції за обмеження ціни. Найбільшою країною-покупцем нафтопродуктів у «країнах-пралнях» була Австралія, що придбала 9,1 млн тонн (8,0 млрд євро) за 12 місяців після вторгнення Росії, за нею йдуть США, що імпортували 8,5 млн тонн (6,6 млрд євро), і Японія, яка закупила 6,0 млн тонн (4,8 млрд євро). Серед імпортованих країнами коаліції за обмеження ціни на нафту нафтопродуктів найвищу частку становило дизельне паливо (29%), а також авіаційне паливо (23%), газойль (13%) і лігроїн (10%).

Місячний експорт нафтопродуктів з Китаю до Європи та Австралії значно зріс наприкінці 2022 року та знизився до рівня попереднього року на початку 2023 року

Місячний експорт нафтопродуктів Китаю до Європи та Австралії різко зріс наприкінці 2022 року, значно перевищивши історичний рівень. Напередодні запровадження санкцій щодо російської сирої нафти (5 грудня 2022 року) Китай суттєво збільшив експорт нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни, настільки, що його експорт у 4 кварталі 2022 року досяг 2,9 млн тонн, що на 150% перевищує середній квартальний показник 2022 року. У період з листопада 2022 року по лютий 2023 року експорт нафтопродуктів з Китаю до Австралії був на 1,6 млрд тонн вищим (вражаючи зростання в 11 разів) порівняно з тим самим періодом попереднього року. Левова частка зростання імпорту нафтопродуктів з Китаю до

Австралії припала на дизельне паливо, що в 4 кварталі 2022 року склало 74% від загального обсягу такого імпорту.

Найбільші порти «країн-пралень», що імпортують російську сирю нафту та експортують нафтопродукти, розташовані в Китаї та Індії

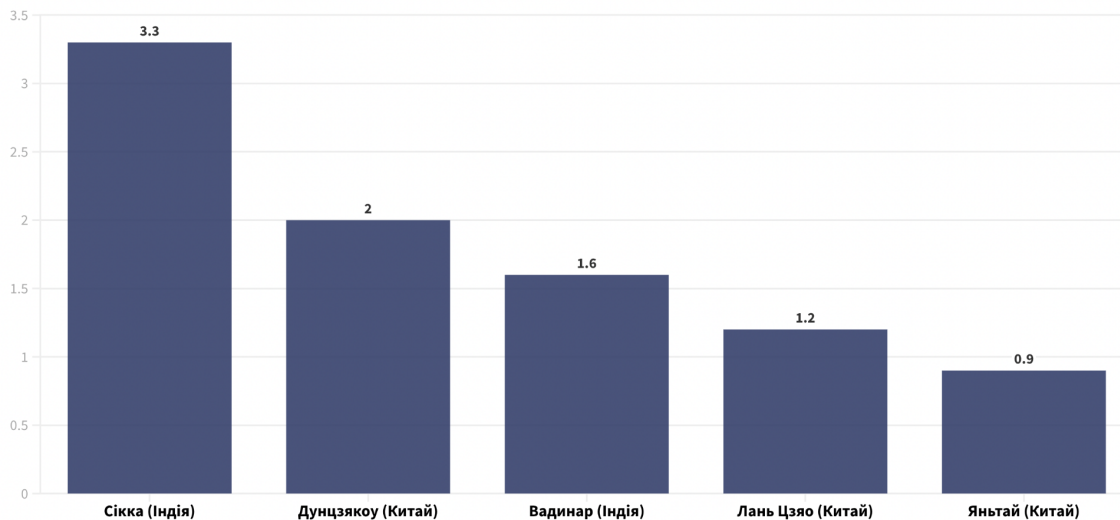
Війна Росії проти України та подальші санкції щодо російського експорту викопного палива змусили звернути увагу на порти «країн-пралень», які здебільшого використовуються для доставки російської сирої нафти, а також нафтопродуктів до країн коаліції за обмеження ціни чи інших пунктів призначення по всьому світу.

Ці порти не випадкові. Деякі з них є географічно зручнішими для експорту в Європу, а деякі — в Австралію чи Північну Америку. Поблизу таких портів, як Сікка чи Ченнай в Індії, Далян чи Ціндао в Китаї, розташовані нафтопереробні заводи. Компанії, які володіють нафтопереробними заводами, [можуть мати торгове сполучення](#) з Росією або нафтопровід до російського порту.

Топ-5 портів-імпортерів «країн-пралень», які морем постачають сиру нафту з Росії

грудень 2022 – лютий 2023

Млрд євро

Джерело: Аналіз CREA.

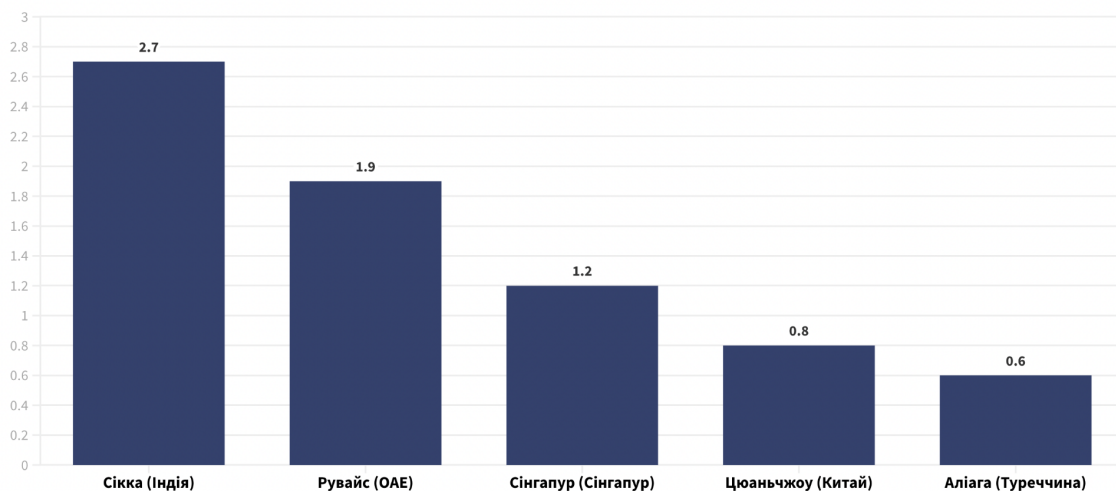
 CREA

Сікка та Вади́нар в Індії та Дунцзяоу, Лань Цзяо та Яньтай у Китаї є основними портами, що здійснюють морський імпорт російської сирої нафти. Лише в ці п'ять портів з грудня 2022 року по лютий 2023 року було імпортовано сирої нафти на суму 9 млрд євро. Найбільшим портом, що здійснює імпорт із Росії, є Сікка (3,3 млрд євро), за ним йдуть Дунцзяоу (2,0 млрд євро), Вади́нар (1,6 млрд євро), Лань Цзяо (1,2 млрд євро) та Яньтай (0,9 млрд євро).

Топ-5 портів-експортерів «країн-пралень», які морем постачають нафтопродукти до країн коаліції за обмеження ціни

грудень 2022 – лютий 2023

Млрд євро

Джерело: Аналіз CREA

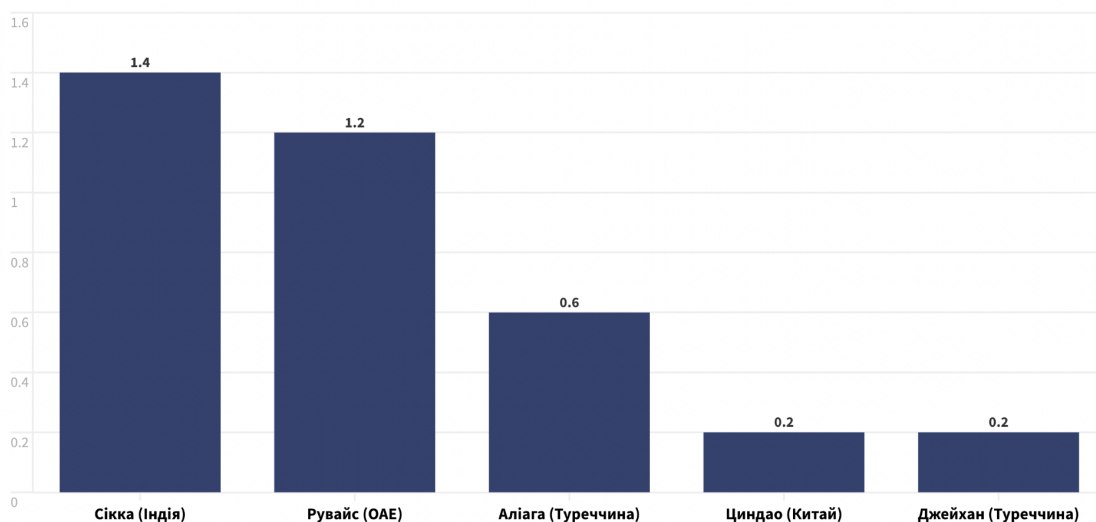

Найбільшими джерелами нафтопродуктів, що надходили до країн коаліції за обмеження ціни, були поставки з портів Сікка, Індія (2,7 млрд євро), Рувайс, ОАЕ (1,9 млрд євро), Сінгапур, Сінгапур (1,2 млрд євро), Цюаньчжоу, Китай (0,8 млрд євро) і Аліага, Туреччина (0,6 млрд євро).

Топ-5 портів-експортерів «країн-пралень», які морем постачають нафтопродукти до ЄС

грудень 2022 – лютий 2023

Млрд євро

Джерело: Аналіз CREA

Найбільшими джерелами нафтопродуктів, що надходили до ЄС, були вантажі з таких портів, як Сікка, Індія (1,4 млрд євро), Рувайс, ОАЕ (1,2 млрд євро), Аліага, Туреччина (0,6 млрд євро), Циндао, Китай (0,2 млрд євро), і Джейхан, Туреччина (0,2 млрд євро).

У Китаї найбільшим імпортером російської сирової нафти та найбільшим експортером нафтопродуктів є Далянь, який отримує російську сирову нафту безпосередньо через трубопровід. Найбільшим одержувачем експорту з Даляня є Австралія, однак більшість інших напрямків — це країни поза коаліцією за обмеження ціни, тому порт не входить до першої п'ятірки, представленої вище. [Джерелом](#) нафти в Даляні є майже виключно Росія і лише декілька партій постачають сирову нафту внутрішнього видобутку. Використання ж трубопровідного транспорту означає, що сира нафта повністю перебуває поза межами впливу механізму обмеження ціни.

Іншим портом, на який слід звернути увагу, є Вадиар в Індії. 3 грудня 2022 року по лютий 2023 року в цей порт було відправлено російської сирової нафти на суму 1,6 млрд євро. Водночас з цього порту до країн коаліції за обмеження ціни було експортовано нафтопродуктів на суму понад 0,4 млрд євро.

Порт має велике значення для російської нафтової промисловості, [особливо для «Роснефти»](#). Нафтопереробний завод Вадиара, що належить Nayara Energy Limited, розташований поблизу порту, а [49,13% акцій](#) Nayara Energy Limited володіє «Роснефть». Така ситуація, коли російська компанія володіє нафтопереробним заводом у третій країні, свідчить про можливість обходу санкцій. Так, «Роснефть» або інші нафтові компанії з Росії можуть вільно транспортувати сирову нафту до Вадиара, де її переробляють і можуть експортувати в країни коаліції за обмеження ціни як нафтопродукти з Індії. Водночас це дозволяє Росії отримувати доходи за рахунок збільшення попиту на російську сирову нафту, яка очищається і переробляється в «країнах-пральнях» і продається країнам коаліції за обмеження ціни.

Більшість вантажів «країн-пральень» перевозить європейська судноплавна галузь

3 грудня 2022 року до річниці вторгнення Росії в Україну 56% російської сирової нафти, що постачається до «країн-пральень», транспортувалося суднами, що належать країнам коаліції за обмеження ціни та/або застраховані в них. Крім того, за той самий

період 74% нафтопродуктів, що експортуються з «країн-пранель», транспортувалися суднами, що належать країнам коаліції за обмеження ціни та/або застраховані в них.

Така висока частка російської сирої нафти, що транспортується до «країн-пранель» суднами, які належать країнам коаліції або мають у них морське страхування, свідчить про те, що коаліція досі має потужні важелі, щоб різко знизити рівень граничних цін, а також вжити заходів, аби заборонити нафтопереробним заводам, які купують російську сиру нафту, продавати свої нафтопродукти до країн, що ввели санкції. Заборона імпорту нафтопродуктів із нафтопереробних заводів, які закупають російську нафту, стримуватиме ці заводи від купівлі сирої нафти російського походження, що знизить доходи Росії від експорту викопного палива. Це послабить здатність Росії фінансувати війну, що особливо важливо в контексті значного дефіциту її бюджету 2023 року.

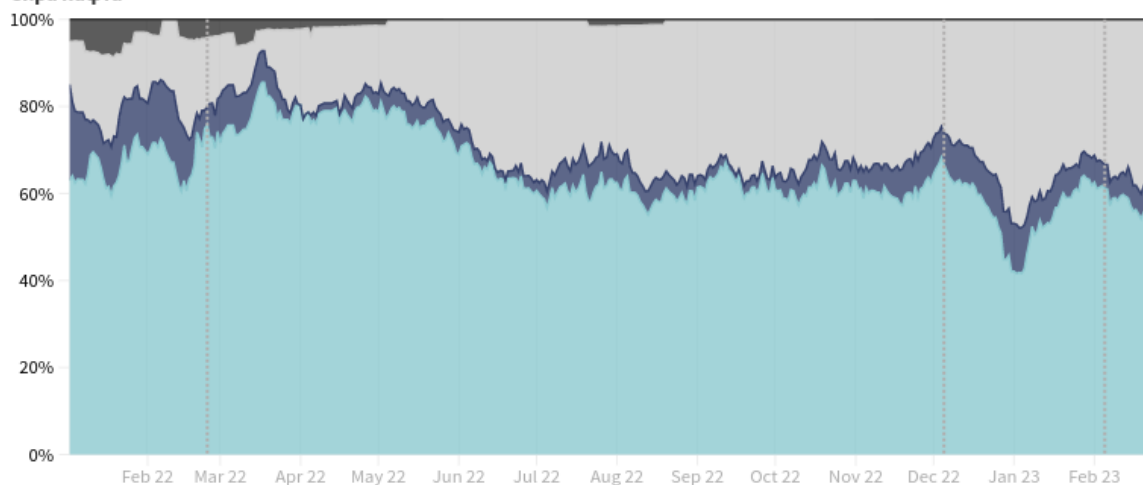
Поставки сирої нафти з Росії в «країни-пранель»

За походженням власника/страховика судна

Середнє за 30 днів

■ Судно перебуває у власності та / або застраховане в ЄС / G7 ■ Судно застраховане в Норвегії ■ Інше ■ Невідомо

Сира нафта

Джерело: Аналіз CREA. • Пунктирні лінії позначають початок війни та встановлення ЄС заборони на сиру нафту та нафтопродукти, а також більш значних граничних цін відповідно.

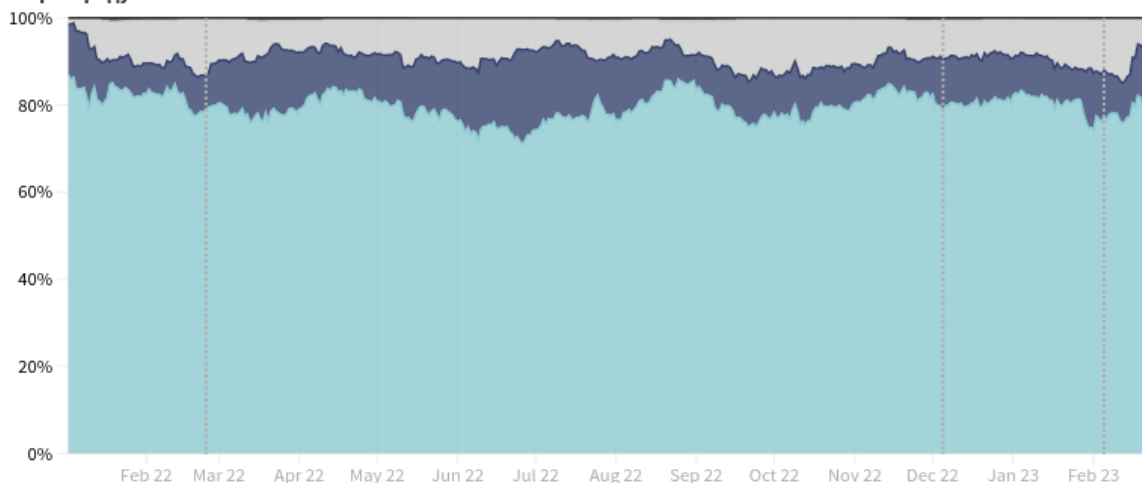
Поставки нафтопродуктів із «країн-пралень» у всі країни світу

За походженням власника/страховика судна

Середнє за 30 днів

■ Судно перебуває у власності та / або застраховане в ЄС / G7 ■ Судно застраховане в Норвегії ■ Інше ■ Невідомо

Нафтопродукти та хімікати

Джерело: Аналіз CREA. • Пунктирні лінії позначають початок війни та встановлення ЄС заборони на сиру нафту та нафтопродукти, а також більш значних граничних цін відповідно.

Що можуть зробити союзники України: політичні рекомендації

Мета політики обмеження цін — створити такі умови, за яких російська нафта зможе знайти ринки лише за зниженою ціною. Теоретично, якби гранична ціна на сиру нафту була встановлена на достатньо низькому рівні, а також якби охоплення та дотримання обмеження були на високому рівні, імпорт російських нафтопродуктів із третіх країн не підривав би цю політику. Проте нині гранична ціна встановлена на рівні, який значно перевищує російські витрати на її видобуток, що дозволяє Кремлю отримувати більшу частину доходів від експорту як податок. Крім того, обмеження не діє щодо поставок із портів Далекого Сходу Росії через його неефективне застосування, і, очевидно, нездатність охопити експорт нафти через трубопроводи. Обмеження імпорту нафтопродуктів із третіх країн, які імпортують російську сиру нафту, також забезпечить додатковий рівень впливу, щоб запобігти спробам Росії обійти граничні ціни та заборони на імпорт.

Наші рекомендації:

- Заборонити країнам коаліції за обмеження ціни здійснювати імпорт із нафтопереробних заводів, які отримують будь-яку російську сирю нафту. Як альтернативу, розробити законодавство, що вимагатиме від імпортерів нафтопродуктів до країн, які запровадили санкції, надавати документи про походження сирої нафти, що використовувалась для виробництва нафтопродуктів, і забороняти імпорт нафтопродуктів із нафти походженням із Росії.
- Назавжди заборонити морські послуги для суден, що використовуються для транспортування російської сирої нафти без дотримання політики обмеження ціни.
- Зменшити залежність від викопної нафти за допомогою енергозбереження, екологічної транспортної політики, електричних транспортних засобів та інвестицій у чисту енергію. Зниження попиту та цін на нафту послабить цінову владу та важелі впливу Росії, а також зменшить залежність від інших сумнівних постачальників нафти.
- Через політичні відносини чи торговельні угоди здійснювати адвокацію задля переконання країн-союзників не здійснювати закупівлю російської нафти, оскільки вона забезпечує фінансування путінського військового бюджету.
- Заборонити інвестиції в нафтопереробні заводи, які, як виявлено, імпортують російську сирю нафту та експортують нафтопродукти з нафти, ймовірно, російського походження, до країн коаліції за обмеження ціни.

Іншим можливим рішенням може бути вимога до нафтопереробних заводів, які отримують будь-яку російську сирю нафту, дотримуватись політики обмеження ціни на сирю нафту як передумови для експорту до країн коаліції за обмеження ціни. Однак очевидна дисфункція механізму перегляду, який з часом мав знижувати граничну ціну, зробила цей підхід неефективним, оскільки поточний рівень граничної ціни на рівні 60 дол. США все ще дозволяє Росії отримувати значний оподатковуваний прибуток.

Методологія

У цьому брифінгу ми зосередили свою увагу на російській сирій нафті, що транспортується до країн, які ми визначили як «країни-пральні» («країни-ландромати»). Ці країни збільшили імпорт російської сирої нафти, а також експорт нафтопродуктів, особливо до країн, які запровадили граничні ціни.

У цьому звіті всі дані щодо експорту та імпорту нафти з Росії та «країн-пральень» базуються на відстеженні відправлень, що здійснюються Kpler. Ми використовуємо класифікацію сирової нафти або «Crude/CO» Kpler для визначення та аналізу потоків сирової нафти, а також, за даними Kpler, об'єднуємо всі види рідкого палива, на які поширюються обмеження цін і заборони на імпорт, накладені коаліцією за обмеження ціни.

Ми використовуємо дані MarineTraffic.com і Equasis для визначення страхування та права власності на судно. Ці дані дозволяють нам проаналізувати надання коаліцією за обмеження ціни страхування/права власності на судно, необхідних для транспортування вантажів російської нафти. Дані щодо страхування P&I (захисту та відшкодування збитків) та прав власності збираються з Equasis регулярно (щодня або щотижня). Однак Equasis не публікує даних про страховиків суден в історичному розрізі. Тому ми використали припущення, що перший страховик, якого ми знайшли на Equasis для кожного окремого судна, завжди був його страховиком до того, як ми це зафіксували або до вказаної дати початку страхування.

У цьому звіті «країнами-пральнями» ми називаємо ті країни, які, згідно з даними, через рік після вторгнення Росії збільшили імпорт російської сирової нафти порівняно з попереднім роком, а також суттєво збільшили експорт нафтопродуктів. «Країни-пральні», які ми визначили та згадували в цьому звіті, — це Китай, Індія, Туреччина, Сінгапур і Об'єднані Арабські Емірати.

У цьому звіті «країнами коаліції за обмеження ціни» ми називаємо країни, які запровадили політику обмеження ціни й заборонили імпорт російської нафти — це країни G7¹, ЄС та Австралія.

Продаж викопного палива здійснюється за різноманітними контрактами, зокрема за фіксованою ціною, індексованою до середніх цін на нафту та індексованою до інших спотових цін. Це означає, що дохід експортера не є прямо пропорційним поточній спотовій ціні.

Щоб розрахувати торгівельні ціни на викопне паливо, ми спочатку розглядаємо історичні середні місячні ціни на імпорт за даними Євростату та UN COMTRADE, оскільки об'єми торгівлі вказуються як у фізичному, так і у вартісному вираженні.

Далі ми підбираємо моделі для цих історичних цін і середньомісячних спотових цін за поточний місяць, зокрема з часовими лагами. Для сирової нафти ми використовуємо окремі моделі для кожного регіону, що здійснює імпорт. Що стосується

¹При цьому Японія домовилась про [виняток](#).

нафтопродуктів, достатній рівень дезагрегації продуктів надає лише Євростат, тому ми використовуємо одну модель для кожної товарної категорії (напр., авіаційне паливо, мазут, дизельне паливо та бензин) на основі середніх торговельних цін ЄС і застосовуємо її до всіх країн.

Про CREA

Центр досліджень енергетики та чистого повітря (CREA) — це незалежна дослідницька організація, зосереджена на виявленні тенденцій і причин забруднення повітря, відповідних наслідків для здоров'я, а також на вирішенні цієї проблеми. CREA використовує наукові дані, дослідження та докази, щоб підтримати зусилля урядів, компаній та організацій, що проводять кампанії по всьому світу, щодо руху до чистої енергії та чистого повітря, вважаючи, що ефективні дослідження та комунікація є ключем до успішної політики, інвестиційних рішень, та адвокаційних зусиль. CREA була заснована в грудні 2019 року в Гельсінкі, але її співробітники працюють у кількох країнах Азії та Європи. Наша робота фінансується за рахунок грантів і доходів від замовлених досліджень. У своїй заяві про підтримку України CREA категорично засуджує неспровокований і невиправданий напад російських військових на іншу суверенну державу — Україну. Цей напад суперечить фундаментальним цінностям добробуту людини, її безпеки та гідності, які прагне просувати наша організація. Ми терміново закликаємо припинити напад і солідаризуємося з українським і російським народами у заклику до справедливого миру.